

Till  
Regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen

Revisionsberättelse för kommittén för mänskliga rättigheter år 2017

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer har granskat kommittén för mänskliga rättigheters verksamhet under år 2017.

Kommittén för mänskliga rättigheter ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

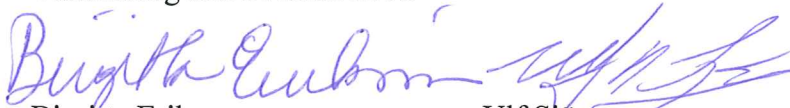
Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisorskollegiet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning. Vår samlade kommentar och bedömning från granskningen under året samt omfattningen av granskningen framgår av revisionens årspromemoria, som fogats till revisionsberättelsen för regionstyrelsen.

Vi bedömer att verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och att den interna kontrollen varit tillräcklig.

Vi har vid granskningen av kommitténs redovisning funnit att den fyller kraven enligt den kommunala redovisningslagen.

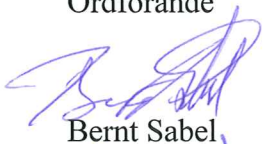
Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för kommittén för mänskliga rättigheter och dess enskilda ledamöter.

Vänersborg den 14 mars 2018

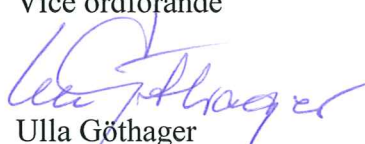


Birgitta Eriksson  
Ordförande

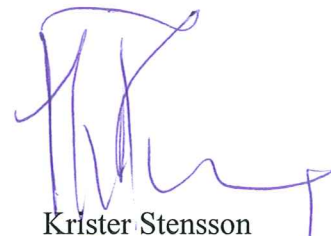
Ulf Sjösten  
Vice ordförande



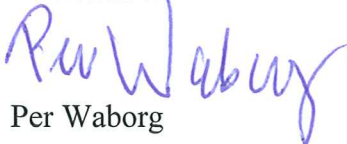
Bernt Sabel



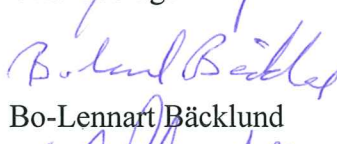
Ulla Göthager



Krister Stensson



Per Waborg



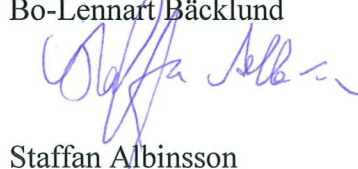
Bo-Lennart Bäcklund



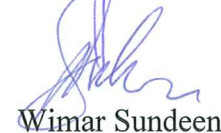
Gun Alexandersson Malm



Marie Engström Rosengren



Staffan Albinsson



Wimar Sundeen

# Årsrapport Kommittén för mänskliga rättigheter 2017

Diarienummer REV 2017-00094

Behandlad av revisorskollegiet 14 mars 2018

## Innehåll

Årets granskning .....	3
Kommitténs ansvar .....	3
Resultatet av revisorernas granskning .....	3
Kommitténs utformning av styrning, uppföljning och kontroller .....	4
Bevakning A1. Kommitténs system för styrning och uppföljning .....	4
Kommitténs genomförande av styrning, uppföljning och kontroller .....	5
Bevakning B1. Kommitténs genomförande av intern kontroll .....	5
Fördjupning B3. Kommitténs ersättning till föreningsrepresentanter vid samråd (B3).....	6
Kommitténs resultat och effektivitet.....	6
Bevakning C1. Kommitténs genomslag i regionen (C1) .....	6
Kommitténs räkenskaper (D1).....	7
Revisorernas sammanfattande bedömning .....	7
Bilaga 1. Rapporter och underlag .....	7

## Årets granskning

I den årliga revisionen prövas om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig.

Revisionen har utförts enligt kommunallagen och enligt god revisionsred för kommunal verksamhet. Revisionen har vidare genomförts med grund i de styrande dokument för revisorskollegiet samt revisionsenheten som anger preciserade anvisningar för granskningens genomförande och bedömningar. Det omfattar revisorskollegiets ramplanering där regionövergripande risker identifierats och prioriterats. Det omfattar även revisorskollegiets riktlinjer samt revisionsenhetens riktlinjer och rutiner.

Revisionen har utifrån de styrande dokumenten upprättat en granskningsplan avseende kommittén för mänskliga rättigheter där de mest väsentliga riskerna identifierats och prioriterats. Granskningsplanen har stämts av med utsedda kontaktrevisor i kollegiet, Birgitta Eriksson och Ulf Sjösten, och beslutats av revisionsdirektören. Granskningen har genomförts av Josephine Massie. Därtill har räkenskaperna granskats av Deloitte. Granskningens sammantagna resultat utifrån granskningsplanen presenteras kortfattat i denna rapport. I bilaga 1 anges de rapporter och de underlag som ligger till grund för redogörelsen. Siffror inom parentes i redogörelsen avser hänvisning till dessa rapporter och underlag.

## Kommitténs ansvar

Kommittén granskas och bedöms utifrån det samlade ansvar som följer av fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt gällande lagstiftning och föreskrifter.

Kommittén har enligt sitt reglemente ett strategiskt och samordnande ansvar och syftet med verksamheten är att stärka det långsiktiga arbetet med mänskliga rättigheter i Västra Götalandsregionen (VGR). Utgångspunkten för arbetet är FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna. Kommittén är en egen nämnd men är i den politiska organisationen underställd regionstyrelsen och ska vara dess initiativtagare, förslagsställare och rådgivare vad gäller mänskliga rättigheter. Kommittén ska även samverka med nämnder och styrelser i VGR för att stärka de mänskliga rättigheterna och motverka diskriminering och åsidosättande, samt samverka med beredningen för hållbar utveckling. Kommittén är vidare kontaktorgan gentemot regionala intresseföreningar och ska samverka med dessa samt fördela bidrag till regionala handikapporganisationer, patientföreningar, föreningar som företräder de nationella minoriteterna, HBTQ-organisationer och barnrättsorganisationer.

I juni 2015 beslutade regionfullmäktige om en policy för Västra Götalandsregionens arbete med de mänskliga rättigheterna. I samband med beslutet fick kommittén för mänskliga rättigheter uppdraget att ta fram en handlingsplan för det systematiska arbetet med mänskliga rättigheter. Handlingsplanen antogs av regionfullmäktige 2016 och kommittén ansvarar nu för anvisningar för uppföljning och sammanställning av resultatet, samt för vissa aktiviteter som ska genomföras inom ramen för planen.

## Resultatet av revisorernas granskning

Revisorernas granskning utgår från att kommittén ska utforma styrning, uppföljning och kontroller utifrån kommitténs ansvar. Kommittén ska också se till att styrningen,

uppföljningen och kontrollerna efterlevs i verksamheten. Det i sin tur ska leda till att kommittén lever upp till fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt gällande lagstiftning och föreskrifter inom ramen för tillgängliga resurser. Vidare ska kommitténs räkenskaper vara rättvisande. Det innebär sammantaget att kommittén har tagit sitt ansvar.

### **Kommitténs utformning av styrning, uppföljning och kontroller**

Kommittén har utformat ett tillfredställande styr- och uppföljningssystem som innebär att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. En förutsättning är att kommittén har brutit ned mål och preciserat styrsignaler från fullmäktige med flera. Kommittén har vidare formaliserat detta i beslut i god tid för genomförande och utvecklat en tydlig och tillräcklig styrning och uppföljning som väl avspeglar kommitténs ansvar. När förutsättningar saknas för att utforma ett tillfredställande system så har kommittén uppmärksammat fullmäktige på detta.

Kommittén ska vidare ha utformat ett system för den interna kontrollen som i tillräcklig utsträckning förebygger, upptäcker och åtgärdar eventuella brister i kommitténs styrning och uppföljning genom att upprätta arbetssätt och organisation för den interna kontrollen. Kommittén ska vidare ha utformat tillräckliga och dokumenterade kontroller utifrån en risk- och väsentlighetsanalys baserat på ett helhetsperspektiv på kommitténs styrning och uppföljning.

I granskningsplanen identifierades och prioriterades särskilt kommitténs system för styrning och uppföljning.

### **Bevakning A1. Kommitténs system för styrning och uppföljning**

Kommitténs årsredovisning 2016 kritiserades av revisionen för att den inte möjliggjorde bedömning av måluppfyllelse. Det bedömdes inför 2017 finnas risk för att kommittén skulle få svårt att följa upp och redovisa resultat. Granskningen har genomförts genom analys av detaljbudget och redovisningar och frågan har lyfts i samband med möten med avdelningschefen och revisorskollegiets möte med kommittén.

I kommitténs detaljbudget 2017 konkretiseras regionfullmäktiges mål utifrån den egna verksamhetens perspektiv. Aktiviteterna som genomförs/ska genomföras är väldokumenterade. I den fördjupade rapporten till den egna nämnden specificeras två egna mål. Målen utgår från kommitténs uppdrag så som det är beskrivet i reglementet. För de egna målen har kommittén utvecklat indikatorer på måluppfyllelse. Indikatorerna för det första målet är mer som en checklista för att se om vissa specifika aktiviteter är genomförda vid årets slut. Indikatorn för det andra målet är kvantitativ men speglar inte helt målet. Kommittén har även ett eget miljömål om att ekologiska och rättvisemärkta livsmedel ska efterfrågas vid alla egna bokningar av möten, seminarier och konferenser.

I både delårsrapport mars och delårsrapport augusti beskrivs utförligt de aktiviteter som har genomförts för att möta respektive mål. Det framgår att kommittén har följt utvecklingen av målen och vidtagit åtgärder i de fall som måluppfyllelsen brustit. Till exempel vidtogs åtgärder när det egna målen om att 90 procent av samrådsdeltagarna ska uppleva att samråden innebär en möjlighet att påverka inte uppnåddes.

Måluppfyllnaden för regionfullmäktiges och den egna nämndens mål redovisas även i årsredovisningen. I årsredovisningen redovisar kommittén även de aktiviteter som de

ansvarar för inom ramen för handlingsplanen för det systematiska arbetet med mänskliga rättigheter och status anges för aktiviteterna. Det framgår att kommittén utvärderar de insatser som genomförs och resultatet av sådana utvärderingar redovisas i årsredovisningen.

## **Kommitténs genomförande av styrning, uppföljning och kontroller**

Kommittén ska ha använt sitt styr- och uppföljningssystem så att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Det innebär att kommittén ska ha säkerställt att beslutad styrning och uppföljning har genomförts och rapporterats i enlighet med beslut. Vidare har kommittén aktivt värderat återrapportering och vid behov fattat beslut om tillkommande styrning och uppföljning.

Kommittén ska vidare ha använt sitt system för den interna kontrollen i tillräcklig utsträckning så att det förebygger, upptäcker och åtgärdar eventuella brister i kommitténs styrning och uppföljning. Det innebär att kommittén ska ha säkerställt att beslutade kontroller har genomförts och rapporterats i enlighet med beslut. Vidare har kommittén aktivt värderat återrapportering av kontrollerna och vid behov fattat beslut om tillkommande kontroller och/eller styråtgärder.

I granskningsplanen identifierades och prioriterades särskilt intern kontroll. Under året tillkom även ett granskningsområde om kommitténs ersättning till föreningsrepresentanter vid samråd.

### **Bevakning B1. Kommitténs genomförande av intern kontroll**

Arbetet med intern styrning och kontroll 2016 bedömdes av revisionen vara tillfredsställande. Revisorerna prioriterade inför 2017 granskning av intern kontroll avseende alla nämnder och styrelser. Granskningen har inriktats på hur kommittén arbetar med intern kontroll 2017 med särskilt fokus på om riskanalys och intern kontrollplan uppdateras samt på om hela kommittén är involverad i arbetet.

Plan för intern kontroll och säkerhet för kommittén antogs 2016-10-20. Beslutet föregicks av ett arbete med riskanalys som hela kommittén hade deltagit i att ta fram under ett tvådagarsmöte i september. Riskinventeringen utgick ifrån reglemente, regionfullmäktiges mål samt kommitténs egna mål. Kontrollerna är därmed utformade utifrån ett helhetsperspektiv på kommitténs kontrollmiljö. Riskerna värderades av kommittén utifrån sannolikhet och konsekvens. Riskanalysen har inte fastställts separat av kommittén utan ingick i underlaget till beslutet om kontrollplan. Även kommitténs reglemente och förslaget till detaljbudget underbyggde det förslag till plan som avdelning mänskliga rättigheter tog fram förslag till. Förslaget stämde av med presidiet innan kommittén behandlade det.

I kommitténs årsredovisning framgår att samtliga kontrollmoment har genomförts enligt plan utan att några avvikelser har identifierats. I årsredovisningen beskrivs även att tidpunkterna för kontrollerna har varit tydligare i årets plan men att beskrivningen av kontrollmomenten kan bli ännu skarpare. Någon ytterligare uppföljning av den interna kontrollen verkar inte ha genomförts. Enligt rutinen för intern kontroll ska förvaltningschefen löpande rapportera till nämnden om hur arbetet med den interna

kontrollen fungerar. Av kommitténs protokoll och handlingar framgår inte att kommittén har fått återrapportering från internkontrollarbetet under året.

### **Fördjupning B3. Kommitténs ersättning till föreningsrepresentanter vid samråd (B3)**

Revisorskollegiet har gett revisionsenheten i uppdrag att undersöka regleringen av ekonomisk ersättning till föreningsrepresentanter vid samråd. Revisorskollegiet och kommittén för mänskliga rättigheter diskuterade vid arbetsgruppsmötet 14 juni 2017 att det är otydligt om kommittén ansvarar för att administrera och finansiera ersättning till samrådsdeltagare när dessa deltar i aktiviteter som andra nämnder eller bolag organiserar. Kommittén var även osäker på hur attestering ska ske om kommittén inte kan styrka deltagandet vid den typen av samrådsaktiviteter.

Revisionsenheten har undersökt hur ersättning till föreningsrepresentanter vid samråd regleras i Västra Götalandsregionen (VGR). Syftet med granskningen är att undersöka hur kommittén för mänskliga rättigheter kan säkerställa tydlig ansvarsfördelning och god kontroll av utbetalningar i samband med ersättning till samrådsdeltagare. Granskningen visade att det saknades gemensamma bestämmelser i VGR för ersättning till samrådsdeltagare, trots att ärendet har beretts av både regionstyrelsen och arvodesberedningen under flera år. Vidare visade granskningen att kommittén kan finansiera och administrera utbetalningar till föreningsrepresentanter när andra nämnder eller bolag använder samråden, så länge som VGR:s attest- och utanordningsreglemente följs.

Regionstyrelsen och arvodesberedningen rekommenderades att

- skyndsamt bereda ärendet och fastställa datum för när frågan ska lyftas till fullmäktige för beslut.

Kommittén för mänskliga rättigheter rekommenderades att

- uppdatera riktlinjerna för samråd för att ge vägledning i ansvarsfrågan när andra nämnder/bolag använder samråden
- kommunicera riktlinjerna med nämnder/bolag som vill använda samråden och diskutera ansvaret för att finansiera och administrera utbetalningar med dem.

Regionstyrelsen besvarade granskningen 6 februari 2018 i samband med att styrelsen antog riktlinjer för ersättning vid samråd som komplement till arvodesbestämmelserna (Riktlinje för ersättning vid samråd, dnr. RS 2017-03063).

### **Kommitténs resultat och effektivitet**

Kommittén har att leva upp till fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt gällande lagstiftning och föreskrifter. Vidare ska kommittén genomföra sitt uppdrag med tillgängliga resurser. I granskningsplanen identifierades och prioriterades särskilt kommitténs genomslag i regionen.

### **Bevakning C1. Kommitténs genomslag i regionen (C1)**

Vid mötet mellan kommittén och revisorskollegiet år 2016 framkom att det finns risk för att kunskapen om kommittén bland regionens verksamheter är låg, vilket skulle kunna påverka kommitténs genomslag och resultat.

På uppdrag av VGR:s internrevision genomförde PWC tidigt under året en uppföljning av kommittéernas roll och arbetssätt (behandlad i regionstyrelsen 2017-03-07, dnr. RS 2017-00552). I rapporten konstateras att kommittén för mänskliga rättigheter har fått ett tydligare mandat och uppdrag i och med VGR:s plan för det systematiska arbetet med mänskliga rättigheter. Vidare konstateras att samråden har fått genomslag, i och med att andra nämnder och styrelser använder sig av dem. En enkätundersökning visar dock att många förtroendevalda i regionen inte har en så tydlig bild av vad kommittéerna gör. Kommittén för mänskliga rättigheters uppdrag och arbete är enligt PWC:s utredning sämre känt än vad folkhälsokommitténs är. PWC bedömer ändå sammantaget att kommittén har utvecklat ett ändamålsenligt arbetssätt i relation till dess uppdrag. I uppföljningen uppmärksammades även att det finns ett fortsatt intresse från kommitténs sida att få ökad möjlighet till kontakt och dialog med regionstyrelsen.

### **Kommitténs räkenskaper (D1)**

Att räkenskaperna är rättvisande innebär att den externa redovisningen ger en rättvisande bild av resultat och ställning och att årsredovisning och delårsrapport är upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed.

Deloitte har granskat redovisningen i kommittén för mänskliga rättigheter 2017. Granskningen har omfattat löpande granskning, delårsrapport och årsbokslut. Inga avvikelser uppdagades i granskningen och bedömningen är att årsrapporten och den löpande redovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven enligt den kommunala redovisningslagen och regionstyrelsens anvisningar.

### **Revisorernas sammanfattande bedömning**

Årets revision har utförts enligt kommunallagen och enligt god revisionsledning för kommunal verksamhet. Revisionen har utgått från revisionsplanen som fastställts av revisorskollegiet samt från en granskningsplan avseende kommittén. Granskningen har genomförts utifrån revisionsenhetens granskningsprogram och i dialog med berörda verksamheter.

Utifrån vad som framkommit i årets granskning av kommittén för mänskliga rättigheter bedömer revisionsenheten att verksamheten har bedrivits ändamålsenligt, med god ekonomisk hushållning, rättvisande räkenskaper och med en tillräcklig intern kontroll.

## **Bilaga 1. Rapporter och underlag**

(B3) Ersättning till föreningsrepresentanter vid samråd, 2017-10-03, dnr. REV 2017-00094, Josephine Massie.

(C1) Rapport från regionstyrelsens internrevision – uppföljning av kommittéernas arbetssätt, 2017-01-13, dnr. RS 2017-00552, PWC.

(D1) Sammanfattande rapport för kommittén för rättighetsfrågor – granskning av redovisning för 2017, 2018-02-22, Deloitte.